

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

24. Altera seipsum incusandi ratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

benique singula vnde in omnem partem eradi, & in cognitionem ac odium plurimorum vitiorum venire possimus. Nec dissimiliter res omnes, siue natura, siue arte constantes, aded conuenienter apteque mea mihi vitia exprobrant, ac si non ad aliud facta, vel tota prauitibus ac nequitijs meis propalands destinata forent. Ibône per singula? & serpentium venena, ferarum latibula, audaciam leonum, tigridum feritatem, vulpium astus, imbelliam ceruorum, porcorum ingluuiem, salacitatem passerum, chalybis duriciem, plumbi mollitiem, scoriae impuritatem, aeruginis perniciem, & id genus mala plurima, ad horum intuitum an mihi exprobrabo? an si quid boni rebus iisdem, aut ceteris adsit, vt puritas auro, candor argento, chalybi firmitas, docilitas cani, pieras ciconia, gratitudo leoni, prudentia serpenti, an & has & plures, à me abesse dotes lu-gebo: infinitum id esset, & vellicandae auri sedulae hae dicta sufficiant.

Id etiam perpetuum, quodque vehementer nos vrgeat, esse debet, vt meminimus, in illo formidabili & decretorio iudicij die, de rerum procreatarum vsu repositendam esse rationem. Quod igitur tunc vitio dabitur, an non iustam nuacnos accusandi materiam praebet? itaque de tempore incassum effluente, annis, mensibus & horis infrugiferis, me ipse reprehendam. Luce, virtutem simulo; tenebris, flagitia contego: victu ad intemperantiam, ieiunio ad iactantiam abutor: rerum abundantia, superbiam; penuria, impatientiam generat: luxam, commoda, cupiditarum mearum expletionem vnde quaque emendico; cumque singulae res & datae sint & factae, vt ex eis Creatorem docear, illumque tanto perfectius diligam, in eis tamen ipse me nimium completor & quaero; peruersoque illarum vsu, contra suum, quantum in me est, Creatorem, illas inuitas repugnantesque detorquens, nonne acerbas, in extremum illum iudicij diem, accusatrices mihi praepero? nonne rebus procreatis circumtестitus, & vndique circumdatus, quasi ex hoc nunc partim clamantium, partim accusandi formulam meditantium voces exaudire mihi videbor: meque ipse pariter accusando, veniam quam innocentia non possem, animi saltem summisione sperabo? Sed haec pauca de plurimis dicta sint, ad primum illum, & occurrentium rerum occasione se accusandi modum: ad alterum, qui malorum omnium causam in se confert, transeamus.

CAPVT XXIV.

Alter a se ipsum incusandi ratio.

EST haec, admodum propria, & ad aequabilitatem, ac mentis tranquillitatem maxime conducens: quam sedulo obseruare conabimur, tum in varijs naturae euentis, tum in hominum aliorum, & potissime nostris conatibus & factis.

Varios

Varios naturæ euentus voco, id quidquid publicè priuatimue solet accideret, ut est, exempli gratia, grandinatio, fulminatio, tempestates, inundatio, torrens æstus, sterilitas, fames, annonæ caritas, epidemici morbi, & pestilentia, ærugo segetum, arborum sideratio, cunctæque vel solo vel cælo calamitates inflictæ, atque cum iactura damnisque coniunctæ. Casus item varij naturaliter exorti, ut ruina subita, animantium internecio, & quæcumque permolestè solent accideret: hæc enim singula peccato meo, multo nimis, accepta feram.

At in ijs quæ spectant ad homines, aptior & potior huius accusationis nostri vis est collocanda, ita ut eorum omnium quæ, siue in rebus, siue in hominibus desiderantur, in nos vnos & culpam & causam conferamus. Si malè cessit consilium inritum; si offensior, iratior, implacatior quispiam est; si bellica vastatione, si hostili incurfu, si latrociniorum impunitate respublica turbatur: si vigescunt hæreses, mores deprauantur, à recto deficient plurimi: si lites, rixæ, odia, discissionesque defauiunt: si contentiones, homicidia, adulteria, & peccata multa, in nos iram Dei prouocant: quid longiore enumeratione est opus? si mihi contumeliæ irrogantur, affinguntur crimina, pœnæ inferuntur, plagæ, vulnera, mors denique intreatatur: quid melius possum, quàm ut in his omnibus, & in omni iniuria, cum viro quodam sancto, in hanc humilitatis vocem erumpam, *Peccata mea illum cogunt: ac propterea hæc mihi accidunt*: Verè, consequè grauitatis excreuere peccata mea, ut etiam ceteros exacerbent, aliosque quodammodo cogant, ad me iniurijs varijsque malis lacessendum, meritoque imò infra meritum puniendum.

p. 4. Vir. SS.
P.P.

Sed hoc, ad ipsa quoque minima, & sigillatim aptari debet; si quid curæ nostræ demandatum, quod non cedit ex voto; ut si discipuli, famuli, amici, subditi, quidquam secus quàm optaremus admittant, aduersi aliquid illis eueniat, à recto virtutis tramite exorbitent, in morbos incidant, morte rapiantur; id ego à peccatis meis profectum arbitror. Si labores, conatus, consilia, in irritum abeant, aut certè minùs fructuosa sint, quid dicam, nisi Peccatum meum contra me est semper? si offendi vsquam, si impegi, si collapsus sum, si vitrum fregi, si memoria aut sermone lapsus sum, aut in quemcumque quomodocumque errorem incidi; quid, nisi Peccatum meum contra me est semper?

Plura non attexo, nec enim certo numero comprehendi possunt: sit nobis hic vsus commendatus, & materia deesse non poterit. Sentiemusque hinc pacem maximam in animo nostro, apud ceteros verò amabilitatem plurimam efflorescere. quam in rem iuuabit referre, quæ reprehendit in suorum quibusdam Doctores, & quam ratione meliore, correctæ vellet.

Do 7r. 7.

Venisse ad se olim duos è suis memorat, qui cum domi nescio quid rerum turbassent, rationem reddituri accedebant: atque en tibi ille qui maior erat, ait imperasse se quidpiam minori, ex quo confestim turbatus iunior fuit, quo viso, nec sibi se ab ira temperare potuisse; si enim, inquit, in me fidem &

cari-

caritatem habuisset, à me omnia cum fiducia & mansuetudine excepisset. At contrà iunior, Da veniam Pater, inquebat, hic mihi non est ex timore Dei locutus, sed vt qui ambiret imperare, ex quo existimo durius id mihi incidisse, nec potuisse me à memeripso id spei & fiduciæ in illum impetrare. En quomodo vterque alterum, neuter seipsum accusaret. Audi & alterum simile: Duo quidam, post iurgium, pœnitentiam ob læsam caritatem egerant, at nondum plene perfectæque consentiebant. Dicebat alter, videri sibi aliam non ex animo condonasse, & idcirco non plane posse confidere: alter verò, nondum penitus condonare se posse, cum alium viderit non remisisse offensam, nisi quia prior rogabatur. Vide si iniquum cogitationum prauarum turbinem? vides veterem iurgiorum hodiernorum imaginem? vides vt in omnem nos vertamus partem, quò nos expurgare, alios culpate possimus? At certè primus ille, se imperiorum nimium & auctoritatis affectatorem debuit edicere: alterum verò sibi persuadere oportuit, sibi cum caritate & fraterna dilectione imperari, se verò inobedientem, superbum, sine timore Dei, & temerarium alieni animi iudicem esse. Aliorum verò duorum etiam vterque sui accusator meritò esse debuerat, & alter quidem se ipsum reprehendere, quòd non sponte, & prior condonasset, eoque factum esset vt minorem sui fiduciam ostentaret; alter etiam sibi debuit vitio vertere, quòd priorem rogasse quasi pœniteret, ideoque non exiguam in corde suo superbiam & impatientiam occuleret. At in alios causam intorquere maluerunt. *Hinc fit*, inquit Dorotheus, *vt numquam proficiamus, numquam procedamus; conterentes omne vitæ nostræ tempus, computrescimus in cogitationibus nostris, belloque intestino nos inuicem lacepsimus. Vnusquisque etenim nostrum se iustum facit, labiturque quiuis ad quicumque sine cura, sine custodia vlla suisipsum. Extorquet vnusquisque præcepta à proximo. Hinc fit vt neque ad bonum consuescamus. Cum enim paululum exanduerimus ira, omnia ex proximo volumus extorquere, accusamusque illum illico, & dicimus, sic agere eum debuisse; inclamamusque, quare ita non egerit? At cur non magis ipsi nobis imperamus? cur non accusamus nos ipsos potius, vt desides & negligentes in rebus nostris? Et mox: Aiebat D. Antonius esse hanc humani operis partem maximam, qua peccatum proprium in conspectu Dei ponit: qua nullum temptationum vitabit incursum, sed durabit semper dum vita spiritusque manebit. Hinc Patres & seniores nostros inuenimus, huius virtutis fuisse studiosissimos. Itaque ille, non immeritò à præcorum Patrum tanta perfectione nos desciuisse lugens.*

Vide igitur, carissime frater, vt Sanctorum æmulator, quàm hypocritarum imitator esse malis; hi enim peccatores esse volunt, videri nolunt; illi se peccatores esse nolunt, ac esse tencunt, & quia in veritate stare cupiunt, quod verum est fatentur, ac etiam sibi metuentes, nec suas latebras sibi satis exploratas habentes, & vndique multa se iniquitate circumdatos videntes, suis vndi-

dique se peccatis impugnari agnoscunt: humana iudicia pro nihilo ducunt, ad diuina contremiscunt, utque his absoluantur, istis condemnari desiderant: accusationibus impugnari, condemnationibus deprimi, humilitatis exercitium, crucisque Dominicæ experimentum esse credunt. Quapropter caueas factum tuum dictumque, à reprehendentium aut vellicantium moribus, vlla vquam occasione tuearis, aut subtrahas; imposita, licet falsò, licet graui, ne verbo, ne signo amoliaris; numquam culpæ vel munitionem, vel auertionem vllam tentare coneris: nec vllus vquam tibi sit, teipso durior exactor, aut index. Insuavis hæc est amoris proprio cantilena, sed certum de superbia trophæum, humilitatis corona, secura perfectionis adipiscendæ via.

*De vita
solit.*

Sed in Bernardo hunc locū concludam; *Obsecro fratres, inquit, non excusemus nos, sed accusemus nos & confiteamur. Et qui magni nominis vmbra, & personate quoddam figmentum perfectionis apud homines induimus; apud Deum, conscientia nostra cognoscit paupertatem, non vsquequaque recedamus à veritate, & veritas liberabit nos.* Et alio loco; *Volo vos non parcere vobis, sed accusare vosmetipsos quoties forte in vobis vel ad modicum tepere gratiam, virtutem languescere deprehenditis, sicut & ego pro huiusmodi metipsum accuso.* Hoc facere, hominis est, qui curiosus est circumspèctor sui, & scrutator vitarum suarum, ac studiorum, atque in omnibus suspectum semper habet arrogantia vitium ne surrepat. In veritate didici nil equè efficax esse ad gratiam promouendam, retinendam, recuperandam, quàm si omni tempore coram Deo, inueniaris non alium sapere, sed timere. Enimvero si tanti id esse momenti solet in ceteris, at vno in tempore maximè necessarium est, ibique si defuerit, hominem ego istum nil verebor auferere perfectioni & religioni esse prælanguidum: nempe si quando ex quacumque causa corripitur à Prælato, & lux ausit ipse esse assertor innocentia. quam in rem legendus omnino idem ille Sanctus homilia 42. in Cantica; vbi post exaggeratam eorum qui obiurgationi non acquiescunt improbitatem, *Vides, inquit, à quantis è regione malis, & se & nos liberat, qui correptus mansuetè responder, verecundè acquiescit, modestè obtemperat, humiliter confitetur? Huic ego animæ, in omnibus me profiteor debitorem, huic me ministrum & seruum, tamquam dignissima Domini mei sponsa, & quare vera dicere possit; Cum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum. Bonus humilitatis odor, qui de hac valle plorationis ascendens, perfusus circumquaque vicinis regionibus, ipsum quoque regium accubitum grata suauitate respergat. Ita ille.*

*Homil. 54.
in Cant.*

Cant. 1.

Et de hoc loco in libro de vita solitaria, ubi dicitur: Volo vos non parcere vobis, sed accusare vosmetipsos quoties forte in vobis vel ad modicum tepere gratiam, virtutem languescere deprehenditis, sicut & ego pro huiusmodi metipsum accuso. Hoc facere, hominis est, qui curiosus est circumspèctor sui, & scrutator vitarum suarum, ac studiorum, atque in omnibus suspectum semper habet arrogantia vitium ne surrepat. In veritate didici nil equè efficax esse ad gratiam promouendam, retinendam, recuperandam, quàm si omni tempore coram Deo, inueniaris non alium sapere, sed timere. Enimvero si tanti id esse momenti solet in ceteris, at vno in tempore maximè necessarium est, ibique si defuerit, hominem ego istum nil verebor auferere perfectioni & religioni esse prælanguidum: nempe si quando ex quacumque causa corripitur à Prælato, & lux ausit ipse esse assertor innocentia. quam in rem legendus omnino idem ille Sanctus homilia 42. in Cantica; vbi post exaggeratam eorum qui obiurgationi non acquiescunt improbitatem, Vides, inquit, à quantis è regione malis, & se & nos liberat, qui correptus mansuetè responder, verecundè acquiescit, modestè obtemperat, humiliter confitetur? Huic ego animæ, in omnibus me profiteor debitorem, huic me ministrum & seruum, tamquam dignissima Domini mei sponsa, & quare vera dicere possit; Cum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum. Bonus humilitatis odor, qui de hac valle plorationis ascendens, perfusus circumquaque vicinis regionibus, ipsum quoque regium accubitum grata suauitate respergat. Ita ille.